

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 38 (1917) 1994 m. spalio mėn. 4 d.

Eina 39-tus Metus.

Melbourne

Lietuvos vyskupų ganytojinis laiškas Šv. Tėvo vizito metinių proga

Mylimi broliai ir seserys!

Svenčiame Sv. Tėvo Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje metines. Šį apsilankymą vertiname kaip Dievo dovaną Lietuvai, Bažnyčiai ir kiekvienam iš mūsų. Laikas, kurį Sv. Tėvas pasirinko atvykti į Lietuvą, buvo ypatingas; kai kam atrodė, kad nelabai tinkamas, nes per daug buvo suirutės, susipriešinimo ir pasimetino. Sventajam Tėvui atrodė kitaip: susirūpinęs savo kaimene vyriausias Bažnyčios Ganytojas atvyko tada, kai mes labiausiai buvome reikalingi jo pavyzdžio, maldos ir pamokančio žodžio.

Sventasis tėvas buvo su mumis. Mes jį matėme, girdėjome ir lietėme. Mes matėme, kaip jis šypsojosi, laimino, kalbėjo ir meldėsi. Mes buvome girdėję daug žodžių apie dvasingumą, o dabar pamatėme asmenybę, iš kurios širdies spinduliavo atlidumas, gerumas, dvasingumas ir kiekvieno žmogaus vertinimas. Tačiau nuostabu, kad su tokia didele jėga traukdamas žmones prie savęs, Sv. Tėvas mus patraukė ne tiek prie savęs, kiek prie nematomos tikrovės, kurią mes vadiname antgamtiniu gyvenimu. Mes kelias dienas gyvenome tuo, ką jautė ir išgyveno Palestino žmonės, kai tarp jų vaikščiojo ir mokė Jėzus Kristus.

Sventasis Tėvas meldėsi drauge su mumis. Suklupęs prie Aušros Vartų Gailestingumo Motinos, jis kalbėjo rožančių. Meldėsi už Lietuvą, draskomą neapykantos ir egoizmo, meldėsi už Bažnyčią, persekiojamą išvargintą ir ieškančią kelio į žmonių širdis, meldėsi už mus, ištroškčius laisvės, bet nemokančius atsakingai ja naudotis. Sv. Tėvas atėjo pasimelsti prie žuvusiųjų už Lietuvos laisvę kapų Antakalnyje. „Ateinu, o Viešpatie, kaip rambybės ir viltis piligrimas, kad prie kapų paskutinių Lietuvos kankinių, jų protėvių ir jų senų priešų, skelbčiau tikėjimą Tavimi ir mūsų prisikėlimu... Padaryk, Viešpatie, kad tie kryžiai, primenantys dar nesenus brutalius prievartos ir priešiško laikus, būtų tylūs, tačiau nuolatiniai gnyčiai nuo naujų skaudžių išgyvenimų, kuriuos neša akla ideologijos jėga, tautinė puikybė bei sąmoningas žmogaus kilnumo nepaisymas.“

Vingio parke, Santakoje ir Kryžių kalne mes turėjome galimybę drauge su Sv. Tėvu dalyvauti jo aukojamose šv. Mišiose. Išgyvenome Kalvarijos aukos sudabartinimą ir mūsų visų

vienybės pajutimą. Buvome kaip viena šeima, turinti tėvą ne tik danguje, bet ir žemėje.

Sventasis Tėvas skelbė Dievo žodį. Jis atvyko į Lietuvą kaip Ganytojas, jaučiantis Viešpaties uždėtą pareigą skelbti Evangeliją. Mes visi, jauni ir seni, darbininkai ir politikai, dvasininkai ir pasauliečiai laukėme tiesa ir meile persunkto bei Sv. Dvasios įkvėpto žodžio ir jį išgirdome.

Sv. Tėvas sakė dvasininkams: „Tebūnie svarbiausia jūsų pareiga - tarnauti broliams“, o pasauliečius ragino: „Imkitės apaštalinės atsakomybės Bažnyčioje ir įvairiose visuomeninio gyvenimo srityse.“ Vienuoliams priminė reikalą

„atsinaujinti ir veiksmingai prisidėti prie Lietuvos dvasinio atsinaujinimo“, diplomatams - „ginti atsikuriančios tautos ir kiekvieno žmogaus interesus“. „Neužtvirkite protui kelio, vedančio į Dievą, - Sv. Tėvas ragino intelektualus. - Nebijokite atverti durų Kristui!“ Jaunimą perspėjo neklausyti klaidingų pranašų balso, neiti pašlijusios dorovės keliu ir nelaikyti egoizmo gyvenimo būdu, priešingai, - atsakingai naudotis laisve, pasitikėti Bažnyčia ir būti naujosios evangelizacijos šaukkliais. Popiežius ragino Lietuvos žmones vieningai dirbti Lietuvos ir Bažnyčios labui remiantis Evangelija: „Kristus tebūna jūsų gyvenimo, jūsų

Lietuvos ruduo

kun. Antanas Valantinas

Debesėliai lakūnėliai
Melsvą dangų kloja,
O vėjužis draskos, ūžia
Ir skaudžiai vaitoja.

Vėjas kencia, bet nešvenčia,
Purto vargšą medį,
Gi saulutė lyg močiūtė
Pasisėpus gedi.

Lapai skraido, paukščius baido
Iš geltono sodo.
Ziedai verkia užsimerkę,
Šalto kapo bodis.

Laukas plikas lyg tilvikas
Siekia margą mišką.
Šalti lietūs, vėjui kvietus,
Ant langelių tiška.

Mano akys gamtą seka,
Siela verkia, rauda:
Visa sverdi, krenta, merdi,
Mirtis mirtį gaudo.

Eisiu, eisiu, kol išeisiu
Kiaurai visą šalį.
Gal medelį aš užeisiu,
Kurs žaliuot dar gali

demokratijos ir ateities uola.“

Ne tik Sv. Tėvas padovanojo Lietuvos žmonėms savo meilę, maldą ir tiesos žodį, bet ir Lietuva turėjo ką padovanoti brangiam svečiui. Ta dovana buvo Kryžių kalnas: „Dėkoju jums, lietuviai, už šitą Kryžių kalną, už tą didelį liudijimą, duotą Dievui ir žmonėms. Liudijimą, duotą per Nukryžiuotojo ir Prisikėlusio Kristaus paslaptį. Liudijimą, duotą savo istorijai ir visoms Europos ir pasaulio tautoms.“ Kryžių kalną Sv. Tėvas ilgai nešios savo širdyje ir apie jį kalbės Romos maldininkams ir pasauliui.

Prabėgo metai laiko nuo Sv. Tėvo vizito į Lietuvą. Si proga leidžia mums ne tik prisiminti brangias jo apsilankymo valandas, bet ir patikrinti, ar mūsų širdys buvo gerą žemę, kuri priima Evangelijos grūdą ir duoda šimteriopą vaisių. Kad taip įvyktų, melskimės drauge su Sv. Tėvu, kaip jis meldėsi prie Šiluvos Marijos: „Geroji Motina, tu išklausi lietuvių prašymus ir surenki jų viltis. Duok jiems užsidegimo ir drąsos nugalėti materialinius ir moralinius sunkumus; padaryk vaisingus jų rankų ir proto darbus; apsaugok šeimų židinių džiaugsmą, visuomeninio gyvenimo vienybę, palaikyk ateitis labai darbuotis pasiryžusią viltį!“ Amen.

1994.08.18

Lietuvos Kardinolas,
Arkivyskupas ir Vyskupas
LKB Inf. Centras

Bažnyčios gyvenimo kronika

Lietuvos Vyskupų konferencijos pareiškimas dėl konfiskuotos nuosavybės gražinimo Bažnyčiai

Pastaruju metu kelia susirūpinimą stiprėjanti antireliginė kampanija kai kuriose masinės informacijos priemonėse, atskirų Seimo narių tendencingi pasisakymai, iškreiptai interpretuoją Bažnyčios interesus, jos teisėtą siekį susigrąžinti

nekilnojamoji turta. Labiausiai kelia nerimą šių metų Lietuvos Respublikos valstybės institucijų sprendimai, vienašališkai stabdantys Restitucijos akto vykdymą, pažeidžiantys šiuo Aktu deklaruotą Valstybės ir Bažnyčios bendradarbiavimo paritetą

pagrindais principą. Š.m. vasario 28 dieną Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 146 „Dėl pastatų gražinimo religinėms bendruomenėms“, kuriuo, pažeisdama 1990 02 14 įstatymą „Dėl maldos namų bei kitų (Nukelta į 2-ąją psl.)

Bažnyčios gyvenimo kronika

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pastatų grąžinimo religinėms bendruomenėms", sustabdė miestų, rajonų savivaldybėms teisę grąžinti pastatus religinėms bendruomenėms. Šiomis dienomis Seime svarstomas „Lietuvos Respublikos religinių bendrijų turto grąžinimo tvarkos“ įstatymo projektas. Pareiškiam: tokiu pavidalu, kaip buvo pateiktas Lietuvos Respublikos Seimui, jis yra nepriimtinas Katalikų Bažnyčiai. Šiuo įstatymo projektu siekiama dviprasmiškai traktuoti 1940 metų nacionalizaciją, siekiama įteisinti neteisėtus bažnytinio turto privatizacijos padarinius, diskredituoti Bažnyčią, supriešinant ją, piliečius bei visuomenės grupes, siūlant visus turinius ginčus dėl privatizuoto valstybinio turto grąžinimo religinėms bendruomenėms spręsti teismo keliu.

Lietuvos Vyskupų konferencijos nuomone, tik kantrus ir tolerantiškas dialogas padės sumažinti įtampos židinius, kilusius tarp Lietuvos Katalikų Bažnyčios ir Lietuvos Respublikos valstybės institucijų. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 43 straipsnio 5-ąja dalimi, kuri teigia, kad bažnyčių bei kitų religinių organizacijų būklė gali būti nustatoma susitarimu, manome, kad neturi būti priimtas Bažnyčios interesus liečiantis įstatymas, kol abi pusės, Bažnyčia ir Valstybė, susitarė dėl pagrindinių Restitucijos principų, dėl per ketverius metus Nepriklausomybės metų įvykdytą Restitucijos akto iškreipimų. Šiame abipusiam susitarime turėtų būti fiksuotos pagrindinės nuostatos dėl ateities įstatymų bei kitų norminių aktų, reglamentuojančių turinius Bažnyčios ir Valstybės santykius.

Lietuvos Vyskupų konferencija yra pasirengusi atsakyti natūra to Bažnyčios turto, kurį privatizavo Lietuvos Respublikos piliečiai, ir sutinka tartis su Vyriausybe dėl kompensacijos už tą turtą.

Tačiau nesutinkame, kad kokiu nors būdu būtų įteisinta neteisėta bažnytinio turto privatizacija, kurią vykdė valstybiniai ūkiniai-komeriniai subjektai (juridiniai asmenys) pagal atitinkamus Pirminio privatizavimo ir Žemės ūkio įmonių privatizavimo įstatymus. Tokie atvejai Bažnyčiai yra labai skaudūs. Jokiomis kompensacijomis neįmanoma atlyginti moralinės žalos Lietuvos visuomenei, kai, pavyzdžiui, pačioje Vilniaus senamiesčio širdyje istorinis vienuolynas yra paverstas investicijų bendrijų ir urmo prekybos lizdu.

Iki šiol neišspręstas ir bažnytinį žemių klausimas. Liepos 1-ąją dieną

įsigaliojęs Lietuvos Respublikos Žemės įstatymas panaikino Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 12 05 nutarimu suteiktas Bažnyčiai garantijas, kad buvusi bažnytinė žemė yra neprivatizuotina. Manome, kad kol bus pasiektas susitarimas dėl bažnytinio žemių, jos turi būti neprivatizuojamos ir dalis jų suteikta Bažnyčiai neatlygintai naudotis.

Bažnyčiai ir Valstybei gera valia deklaravus šiuos išpareigojimus, išsispęstų daug moralinio ir juridinio pobūdžio problemų: tūkstančiai Lietuvos žmonių lengviau atsivėptų, galutinai įgiję nuosavybės teisę į savo būstą, valstybė ištaisytų savo klaidas dėl vienas kitam prieštaraujančių įstatymų. Manome, kad šis Lietuvos Vyskupų konferencijos pasiūlymas yra dekvatus abiem pusėm daromų nuolaidų atžvilgiu, atitinka bendradarbiavimo paritetą principus.

Todėl prašome Lietuvos Respublikos vadovybę:

- neatidėliotai apsvarstyti šiuos

Jonas Paulius II Chorvatijoje ragino žmones siekti taikos

Zagrebas, rugšėjo 11 d. (Reuter-ELTA). Popiežius Jonas Paulius II ragino žmones siekti taikos ir susitaikymo Balkanuose ir pasakė, kad tik atleidimas įveiks karo sukeltą neapykantą.

Dešimtys tūkstančių žmonių sveikino atvykusį į Chorvatiją popiežių. Išsirikiavę abipus 15 kilometrų kelio iš Pleso aerouosto į miesto centrą, jie džiūgavo šūksniais pasitiko savo papamobilyje važiuojantį Sventąjį Tėvą.

Popiežius paskelbė specialų solidarumo su Sarajevu laišką. Sarajevą jis pavadino kankinių miestu ir apgailestavo, kad teko atsakyti vizito į jį, nes Bosnijos sostinė apsupę serbai atsakė garantuoti jo saugumą.

„Kiek nekalto kraujo pralietal Kiek ašarų nutekėjo motinų ir vaikų veidais!... Kad ir kaip būtų sunku, siekti taikos yra šventa kiekvieno tikinčiojo pareiga“, kalbėjo popiežius savo atvykimo kalboje.

„Neapykantos sukeltų žaizdų nepagydyd rūstybė, greičiau tai padarys kantrybės terapija ir atleidimo balzamas“, kalbėjo jis.

74 metus einantis popiežius, dar neatsigavęs po operacijos balandžio mėnesį, kuomet buvo susilaužęs koją, lėtai, pasiramsčiuodamas lazda, nulipo lėktuvo trapu žemyn ir pasilenkęs pabučiavo žemę, kurią mediniame dubenyje laikė du chorvatų tautiniais rūbais apsirengę jaunuoliai.

Lietuvos Vyskupų konferencijos pasiūlymus dėl bendrųjų Katalikų Bažnyčios Lietuvoje Restitucijos akto realizavimo principų, įvertinant bažnytinio nekilnojamojo turto grąžinimą bei santykį su kitomis Lietuvoje vykstančiomis socialinėmis ekonominėmis permainomis;

- sustabdyti Lietuvos Respublikos religinių bendrijų turto grąžinimo tvarkos įstatymo projekto svarstymą iki bus pasiektas susitarimas tarp Lietuvos Respublikos vadovybės ir Lietuvos Vyskupų konferencijos dėl pagrindinių Restitucijos akto realizavimo principų bei atitinkamai pataisyta minėtojo įstatymo projektas;

- pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 02 28 nutarimą Nr. 146 „Dėl pastatų grąžinimo religinėms bendruomenėms“

1994 m. liepos mėn. 1d.

Audrys Juozas Bačkis
Vilniaus arkivyskupas metropolitas,
Vyskupų konferencijos pirmininkas

Sis popiežiaus apsilankymas skirtas Zagrebo arkivyskupijos 900 metinėms paminėti.

Tačiau tautiškoji Chorvatijos vyriausybė čia mato šalies nepriklausomybės pašventinimą.

Savo pasveikinimo kalboje prezidentas Franjo Tuđmanas pasakė, kad Chorvatija laiko popiežių savo globėju ir padėkojo už šalies nepriklausomybės pripažinimą 1992 metų sausio 13 dieną, dviem dienomis anksčiau, negu tai padarė Europos Sąjunga.

Anot stačiatikių serbų, Chorvatijos pripažinimas ir popiežiaus kreipimasis į tarptautinę visuomenę nuginkluoti agresorių Bosnijoje įrodo, kad Sventasis sostas Romoje yra susimokęs.

Per pamaldas Zagrebo katedroje popiežius paminėjo velionį Chorvatijos kardinolą Alojziję Stepinačių, mirusį 1960 metais po 15 metų kalėjimo ir namų arešto Jugoslavijos komunistų valdymo laikais.

A. Stepinačių kartu su daugeliu katalikų kunigų komunistai apkaltino dalyvavimu serbų žudynėse ir vertimu tūkstančių serbų tapti katalikais Antrojo pasaulinio karo metais. Tačiau istorikai įrodė, kad bažnyčia laikėsi atokiau nuo fašistų ustašių valdžios.

Naujų agentūros AFP pranešimu, paskutinį kartą popiežius lankėsi Chorvatijoje 1977 metais, Tada Aleksandro Trečiojo laivas, plaukęs į Veneciją, pakliuvo į audrą ir užplaukė į Chorvatiją priklausiusios Adrijos salos uosta.

„L.R.“

Published by E. Sidlauskas
22 Stradbroke Dva.,
St. Albans. 3021
President of the Lithuanian
Catholic Federation

T E V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė dr. Aurelija Sadauskienė. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siūsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisyti savo nuožiūra.

TRUMPAI

Rugšėjo 8 d. Kauno rajone, Raudondvaryje, buvo minimos Juozo Naujalio mirties 60-osios metinės.

Kompozitoriaus atminimui bažnyčioje buvo aukojamos gedulingos šv. Mišios.

Po to koncertavo Kauno Vytauto Didžiojo bei Raudondvario bažnyčių ir gyvenvietės kultūros namų chorai. Buvo padėtos gėlės prie J. Naujalio paminklo. Pilyje, kraštotyros muziejuje, veikė ekspozicija, skirta kompozitoriaus gyvenimui ir kūrybai.

Keturių dienų Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko vizitas Vokietijos prasidėjo rugšėjo 19 dieną Bonoje, kur įvyko pokalbiai su šalies prezidento R. Herzogo bei užsienio reikalų ministru K. Kinkelio. Pirmąją vizito dieną Prezidentas aplankė lietuvišką gimnaziją Hiutenfelde ir susitiko su Heseno žemės vadovybe.

Rugšėjo 20 d. A. Brazauskas lankė Diuseldorfe, brando su Siaurės Reino Vestfalijos žemės premjeru P.J. Rau, Rūro srities iniciatyvine ekonominio bendradarbiavimo grupe.

Rugšėjo 21 d. Lietuvos vadovas lankėsi Hamburgo uoste ir Kilyje, kur atidarė Lietuvos garbės konsulatą.

Paskutinę vizito Vokietijoje dieną A. Brazauskas susitiko su Slezvigo - Holšteino žemės premjere, Siaurės Reino - Vestfalijos žemės banko prezidentu, bakinkais bei pramoninkais. Taip pat aplankė Diuseldorfą.

Drauge su Prezidentu į Vokietiją vyko jo patarėjas užsienio politikos klausimais Justas Paleckis bei Lietuvos banko valdybos pirmininkas Kazys Ratkevičius.

Savivaldybių rinkimai bus surengti pavasarį? Pirmojo Seimo rudens posėdžio metu kuluaruose buvo kalbama, kad LDDP jau galutinai apsisprendė dėl savivaldybių rinkimų datos. Didžiosios Seimo frakcijos senitnas J. Karosas, paklaustas, ar pagrįstos kalbos apie tai, teigė, jog sprendimas dėl rinkimų datos dar nėra priimtas. Pasak jo, tai bus sprendžiama Seimo LDDP frakcijos posėdyje.

Kita vertus, „Lietuvos ryto“ žiniomis, neseniai vykusiame Demokratinės darbo partijos prezidiumo posėdyje buvo rekomenduota savivaldybių rinkimus rengti ateinančių pavasarį. Ši rekomendacija, kai kurių LDDP narių nuomone, prilygsta galutiniam LDDP sprendimui. Beje, LDDP sprendimą savivaldybių rinkimus rengti pavasarį kai kurie politikai vertina kaip tam tikrą valdančiosios partijos ir Prezidento konflikta, nes A. Brazauskas, anot jų, buvęs už tai, kad rinkimai įvyktų dar šį rudenį.

Nuo rugšėjo 1 dienos šeimoms, turinčioms ikimokyklinio amžiaus vaikų ir auginančioms juos namuose, už kiekvieną nuo pusantrų metų darželio nelankantį vaiką mokama 17.4 lito ikimokyklinio auklėjimo išlaidų kompensacija.

Lietuvos AIDS centras pranešė, kad dvidešimt ketvirtasis Lietuvoje diagnozuotas žmogaus imunodeficitu viruso (ŽIV) nešiotojas - narkomanas. Anksčiau diagnozuoti dvidešimt trys asmenys ŽIV užsikrėtę lytiniu keliu.

ANTROJI JALTA?

Visus, ypač pabaltiečius, nustebino rugsėjo 6 d. paskelbtas straipsnis pirmam „The Washington Times“ laikraščio puslapyje apie nepaskelbtą dokumentą liečiantį S. Amerikos Pabaltijo politiką. Pagal šį straipsnį, Valstybės departamente egzistuoja jo sekretoriaus Peter Tarnof paruoštas dokumentas, kuriame sakoma, jog USA yra pasiruošus atiduoti Rusijos įtakos sferai Baltijos valstybes ir sutinka su tuo, kad Europa baigiasi prie rytinių Lenkijos sienų. Šis dokumentas, matyt, yra ruošiamas pasaldinti Jelcino apsilankymą Vašingtone rugsėjo pabaigoje.

Užklaustas JAV užsienio r. ministras Christopher pasakė, kad Vašingtonas nuosekliai rėmė Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybę, suverenumą ir teritorinį vientisumą. Padėjo taip pat pagreitinti rusų armijos išvedimą iš Pabaltijo. JAV, pagal jį, toliau aktyviai remia Baltijos regiono kooperaciją ir integraciją į Vakarų ekonomines, politines ir saugumo institucijas ir nepripažįs buvusių S. Sąjungos valstybių Rusijos interesų sferą... Bet kad toks dokumentas neegzistuoja, p. Christopher nepasakė. Nepaneigė to nei Baltieji Rūmai. JAV užsienio ministras, matyt, turi mažiau įtakos užsienio politikos planavime, kaip jo prorusiški sekretoriai: S. Talbott ir P. Tarnof, kurie tikrumoje ir planuoja naujus Vašingtono-Maskvos santykius.

„The Washington Times“

Rašo dr. Jonas Kunca

padarė mums didelę paslaugą paskelbdamas šią planuojamą komplotą. Baltijos vyriausybės per savo pasiuntinius tikriausiai teirausis Baltuose Rūmuose ir kongrese apie tokio dokumento autentiškumą ir S. Amerikos politiką mūsų atžvilgiu. Kadangi oficialus pareiškimas Maskvai, jog Europa baigiasi prie Lenkijos rytinių sienų ir neapima Pabaltijo, reikštų Lietuvoms, Latvijos ir Estijos perleidimą Maskvai, kaip kad buvo padaręs Hitleris 1939 m., šio plano paskelbimas spaudoje pastato prez. Clintoną ir jo politikos formuotojus į labai nepatogią padėtį. Ko gero jie bus dėl to priversti iš vis atsakyti šitokio plano. Estijos užr. ministras J. Luikas kreipėsi dėl šios sferos į Valstybės departamentą, iš kur gavo oficialų pranešimą. Jo turinio neskelbia, o tik sako, jog „šiuo momentu neturime jokio pagrindo abejoti Baltųjų Rūmų administracijos sąžiningumu“.

Ar p.p. Gylis ir Brazauskas irgi kreipėsi į Amerikos vadovybę dėl minėtos publikacijos, dar nežinome. Gal ir čia mes liekam paskutiniai...

Pabaltijo valstybės yra nepriklausomos ir niekas, net nei Vašingtonas, neturi teisės jas perleisti kieno nors interesų sferon. Mėginimas laužyti šį principą būtų politinis banditizmas lygus buvusių Europos diktatorių. Nemanau, kad amerikiečių tauta ir

kongresas užgirtų tokį elgesį.

Greičiausiai nuo šitos „paslaugos“ Jelcinui Vašingtonas turės atsakyti, bent šį kartą. Trūkstant oficialaus paneigimo, reikia galvoti, kad toksai niekšiškas planas buvo ruošiamas. Atseit, pavojai mūsų valstybės suverenumui nėra praėję. Du neva didieji gali dėl mūsų tartis kita, paranesne proga, prisidabodami, kad jų planai neišeitų viešumon prieš laiką. Saugumą pagerinsim greičiau įstoje į Europos uniją. Tik tokios valstybės, kokią esame „suktūrė“ iki šiol, Europa niekad nepriims į savo tarpą. Šią privilegiją užsitarnauti privalom mes patys.

Taigi neužtenka tarpžinybinės komisijos kovai su nusikalstamumu. Turime išvalyti prezidentūrą, vyriausybę ir jos departamentus nuo kyšių ėmėjų, mafijos pagalbininkų ir narių ir neišmanėlių dirbti valstybinį darbą. Tik tada minėta komisija, jei ji tinkamai dirbs, galės atsiekti užsibrėžtą tikslą.

Reikia mums įvesti tvarką ir drausmę mūsų kariuomenėje. Pereitais metais „miškiniai“ buvo destabilizavę valstybę. Dabar vėl jų pasekėjai dislokuoja ginklus iš centrinio sandėlio? Bapsus ir kitur be kariuomenės vado žinios. Gal vėl ruošiamas panašus teatras? Su tokiom karinėm jėgom, jei jas taip galime pavadinti, Lietuvos neapginsim, net rimtai nepasipriešinsim. Norėdami pritaipiti prie Europos patys tam kludome savo nevalstybingu elgesiu.

Didysis valymas policijoje nepaprastosios padėties išvakarėse

Gintaras Mikšūnas

Paskutinė tarnybos diena Lietuvos policijos generaliniam komisariui Petriui Liubartui buvo rugsėjo 5 d. Premjero Steževičiaus įtikintas, jis paliko savo postą ir išėjo į pensiją „šalių susitarimu“. P. Liubartas vidaus reikalų sistemoje ištarnavo apie 25 metus. Pirmą kartą į aukštas pareigas dar tuometinėje LTSR VRM jis buvo paskirtas 1989 m. Dirbo prie visų valdžių ministro pavaduotoju, o miliciją reorganizavus į policiją - VRM Policijos departamento generaliniu komisaru. Atleidžiamas iš pareigų ir VRM Ekonominis nusikalstamų tyrimo valdybos (ekonominės policijos) vyresnysis komisaras Algirdas Deveikis.

Tokiais „radikaliais sprendimais“ darbą pradėjo naujaji, Prezidento dekretu sudaryta kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu „tarpžinybinė komisija“, sudaryta vien iš aukštų VRM pareigūnų bei vykdomosios valdžios institucijų vadovų.

P. Liubarto pareigas gali užimti jo dabartinis pavaduotojas V. Račkauskas, beje, „darbo grupės“ narys P. Liubartas į „darbo grupę“ nebuvo įtrauktas.

P. Liubarto vadovaujami viešosios tvarkos saugotojų būriai aktyviai dalyvavo Sausio 13-osios įvykiuose bei 1991 m. pučo dienomis: saugojo parlamentą, televizijos bokštą, patruliuojo gatvėse. Kurdamas Lietuvos policijos sistemą, kaip pats sako, „dirbo kiek galėjo“. Generalinis komisaras niekad neslėpė, jog policijoje yra daug bėdų ir negerovių. Ne vienoje spaudos konferencijoje jis kalbėdavo, kad policija yra visumenomė dalis ir ne šventieji puodus lipdo.

Daugelis VRM pareigūnų šokiruoti tokio premjero Steževičiaus sprendimo. Juk pats Ministras Pirmininkas kalbėjo, jog policijos dėka nusikalstamumo plitimas stabilizavosi. Tačiau atrodo, jog Vyriausybė dėl visai nesuprantamų priežasčių ėmėsi kadrų politikos vidaus reikalų sistemoje, nepasiklausiusi nuomonės pačioje VRM.

Vidaus reikalų sistemoje laukiama, kad bus atleisti kai kurie rajonų bei didžiųjų Lietuvos miestų policijos vadovai. VRM norima įvesti griežtesnę centralizaciją, naudingą vienam asmeniui ar grupei „patikimų žmonių“. Tam aukojami ir autoritetą turintys pareigūnai. Kadrų valymas VRM yra žingsnis prieš galutinai priimant Seime Nepaprastosios padėties įstatymą.

„L.A.“

Krašto apsaugos ministerijos skyriaus vedėjas E. Bajartūnas, Lietuvos atstovas ryšiams su NATO V. Ušackas. Rugsėjo 6 dieną A. Januška dalyvavo Baltijos valstybių ir Europos Sąjungos politikos direktorių pasitarime. Šis vyresniųjų pareigūnų susitikimas yra nauja politinio dialogo su Europos sąjunga forma. Jame buvo svarstomi tolesnio ES ir Baltijos (Nukelta į 4-tą psl.)

Pateikiame „Wasingtone Times“ išspausdintą straipsnį.

Jalta II ar reali politika?

Kaip sakoma JAV valstybės departamento parengtame dokumente, kuris cirkuliuoja aukščiausiuose diplomatinuose sluoksniuose, Jungtinės Amerikos Valstijos ruošiasi pripažinti išplėstą Rusijos įtakos sferą, kuriai iki tam tikros ribos priskiriamos ir Baltijos valstybės, tiek, kiek tai atitinka tarptautinės teisės reikalavimus ir nedaro žalos Vašingtono interesams.

Kai kurie cinikai valstybės departamente šį dokumentą vadina „Jalta 2“, tačiau, kitų nuomone, B. Clintono administracija, rengdamasi šį mėnesį įvyksiančiam Rusijos prezidento Boriso Jelcino vizitui Baltuosiuose rūmuose, formuoja pragmatišką požiūrį į Maskvą.

JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojas politikos reikalams Peteris Tarnoffas šį dokumentą liepos mėnesį nusiuntė valstybės sekretoriui Warrenui Christopheriui. Prieš patekdamas į rankas diplomatams, dokumentas tikriausiai pabuvojo Baltuosiuose rūmuose.

Pareigūnas pasakė, kad dokumentas aiškiai rodo, jog administracija žino, kurlink eina Jungtinės Valstijos, tačiau tuo pačiu jis rodo, kiek nedaug jos šiuo klausimu gali padaryti.

Cituodamas dokumentą, pareigūnas pasakė: „Rusijos įtakos sfera pripažįstama teritorija iki Europos, kuri baigiasi rytine Lenkijos siena. Baltijos šalys paliekamos pasisavinti kai kam kitam“. Jis taip pat pareiškė, kad trijų Baltijos šalių, kurios neseniai po 50 metų Maskvos priespaudos

atgavo nepriklausomybę, ateitis dokumente nekomentuojama.

Dokumente sakoma, kad JAV turi bendrą su Rusija tikslą palaikyti stabilumą daugiau negu 180 pasaulio šalių. Jame nebrėžiama riba tarp šalių apsisprendimo skatinimo ir prieštaravimo separatizmui, tačiau nė vieno termino nesistengiama tiksliai apibrėžti.

Dokumente kalbama apie didelį nestabilumą pasaulyje bei strateginę JAV ir Rusijos partnerystę. Kaip nepriimtinas jame vertinamas bet koks tolesnis Rusijos irimas ir pasisakoma už tai, kad būtina išvengti tolesnio Rusijos branduolinių pajėgų kontrolės skaldymosi.

Dokumente pripažįstama mažėjanti JAV karinė galia palaikyti tvarką pasaulyje ir pranašaujama,

kad Amerikos vaidmuo sumažės iki tiek, kiek kiti galės prisiimti atsakomybę, nekenkdamai ilgalaikiams JAV interesams.

Toliau dokumente nurodoma, kad šį iš pirmo žvilgsnio nerimą keliantį vaizdą nuo šalčio karo skiria Rusijos užsienio politikos deideologizavimas, tuo paskant, kad pastaroji nebėra susijusi su komunizmu ir pasauline revoliucija.

Ten pat paaiškinama, kad nacionaliniai interesai ir jėgos politika besiremianti Rusijos užsienio politika JAV priimtina iki tol, kol nėra tiesiogiai pažeidžiami JAV gyvybiniai interesai.

JAV neprieštarauja, jei Rusija savo užsienio politikos tikslų siektų, nepažeisdama tarptautinės teisės normų ir nesant aiškaus Rusijos imperializmo atgijimo pavojaus, sakoma dokumente.

„L.R.“

Lietuvos delegacija lankosi NATO, WEU ir Europos Sąjungos būstinėse

Rugsėjo 5 dieną NATO būstinėje Briuselyje įvyko Lietuvos ir NATO delegacijų susitikimas, kuriame svarstytas individualios partnerystės programos projektas.

Lietuvos delegacijos vadovas Užsienio reikalų ministerijos sekretorius A. Januška sakė, jog Lietuva sieks, kad besiformuojantys dvišaliai ryšiai su NATO dar labiau išryškintų šios tarptautinės organizacijos ir mūsų šalies santykių individualumą, aiškiau suformuluotų bendradarbiavimo tikslus ir prioritetus. Partnerystės

programa ir jos įgyvendinimas - tai tarpinis žingsnis siekiant visiškos narystės aljanse; Lietuva stengiasi kiek įmanoma labiau priartėti prie NATO standartizacijos lygio karinio vaidymo srityje, siūsdama savo karines pajėgas kartu su NATO daliniais dalyvauti taikos palaikymo pratybose rugsėjo-spalio mėnesiais Lenkijoje ir Nyderlanduose bei karinį laivyną dalyvauti pratybose Siaurės jūroje.

Susitikime su NATO atstovais taip pat dalyvavo Generalinio štabo viršininkas pulkininkas V. Tutkus,

Australijos parlamentarami buvo sužavėti galimybėmis, kurias Lietuvoje turi opozicijos politikai

Eglė Tamulytė

„Labai džiaugiuosi, kad galim priimti tokius aukštus valstybės pareigūnus iš tolimo krašto - Australijos, apie kurią dažniausiai išgirstame iš tautiečių, kuriuos ten nubloškė likimas“, - rusėjo 8 d. sakė Prezidentas Algirdas Brazauskas, savo kabinete priėmęs Australijos atstovų rūmų spykerį Stepheną Martiną. Australijos atstovų rūmų spykerio vadovaujama parlamentarių delegacija į Lietuvą užsuko iš Rygos pakeliui į Kopenhagą į 92-ąją tarpparlamentinės sąjungos konferenciją.

Kaip informavo Prezidento atstovas spaudai Nerijus Maliukevičius, Australijos parlamentarami susitikime su šalies vadovu domėjosi Rusijos kariuomenės išvedimu bei sovietų okupacijos palikimu. Buvo klausimų apie Lietuvos valstybinių institucijų veiklą, politinio ir ekonominio gyvenimo nūdieną bei ateitį.

Kalbėdamas apie Australijoje gyvenančius lietuvius, A. Brazauskas pažymėjo, jog Pasaulio lietuvių dainų šventė bei Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas buvo

Australijos parlamentarių delegacija. Dešinėje - Australijos atstovų rūmų spykeris S. Martinas. P. Lileikio nuotr.

naujas santykių su tautiečiais impulsas.

Pusvalandį trukusio pokalbio metu Prezidentas patikino, kad Lietuva suinteresuota geresniais santykiais su Australija.

Australijos atstovų rūmų spykerio S. Martino vadovaujama delegacija priėmė Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas pasakojo, kad svečiai gana detalai domėjosi ne tik politinio, bet ir parlamentinio gyvenimo smulkmenomis.

Svečiams buvo įdomios parlamentinės procedūros, Seimo statusas, artėjantys savivaldybių rinkimai, Konstitucijos pataisų mechanizmas, Prezidento bei Seimo santykiai. Australijos parlamentarams sudomino Lietuvos opozicijos galimybė kartą per tris savaites formuoti plenarinių Seimo posėdžių darbotvarkę.

Pašnekesio metu abiejų šalių parlamentarami pritarė minčiai, kad Lietuvos ir Australijos parlamentarami, diplomatai,

vykdamosios valdžios struktūrų atstovai galėtų daugiau bendradarbiauti tarptautinėse organizacijose, ypač Jungtinėse Tautose ir Tarptautiniame valiutos fonde.

Seimo vadovas minėjo, jog Lietuva tikisi Australijos paramos siekdama tapti Generalinio susitarimo dėl prekybos ir tarifų (GATT) nare.

Australijos atstovų rūmų spykeris įteikė kvietimą Seimo pirmininkui kitais metais su oficialiu vizitu apsilankyti Australijoje.

S. Martinas Seimo vadovui padovanojo paveikslą su akacijos žiedais ir kanarėlių pelenais, C. Juršėnas sveičiui - knygą apie Lietuvos bažnyčias.

Rugsėjo 8 d. S. Martino vadovaujama delegacija priėmė Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys. Taip pat buvo surengta ekskursija į Trakus.

Rugsėjo 9 d. Australijos parlamentarių delegacija priėmė Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius, energetikos ministras Algimantas Stasiukynas, įvyko susitikimai su Seimo lenkų frakcijos nariais, buvo aplankytas Vaikų invalidų ugdymo centras.

„L.R.“

Vladimiras Šumeika: Lietuva - vienas Rusijos langų į Europą

Lietuvos vadovai Rusijos federalinio susirinkimo federacijos tarybos pirmininkui pažadėjo mainais už didžiausio palankumo statusą prekyboje įteisinti ir tranzitą

Ramunė Sakalauskaitė

Rusijos Federacijos federalinio susirinkimo federacijos tarybos pirmininko Vladimiro Šumeikos vadovaujama 15 pareigūnų bei 6 ji lydinčių žurnalistų delegacija rugsėjo 5 d. turėjo oficialų dviejų dienų vizitą Lietuvoje. (...)

Zengęs pirmus žingsnius Lietuvos žemėje savo vizitą V. Šumeika pavadino reikšmingu - neseniai Rusijos kariuomenė buvo išvesta iš Estijos, Latvijos bei Vokietijos. Tuo būdu, jo žodžiais tariant buvo padėtas Antrojo pasaulinio karo istorijos taškas. Į klausimą, ką ketina aptarti vizito Lietuvoje metu, V. Šumeika atsakė, jog karinės srities klausimus pakeisti ekonominiais bei kultūriniais ryšiais. Užsiminus apie tranzitą, V. Šumeika sakė, kad Lietuva, jo supratimu, yra ne tranzito kelias tarp Rytų ir Vakarų, o vienas iš langų į Europą. (...)

Seimo rūmuose sveičias susitiko su Seimo pirmininku Česlovu Juršėnu. C. Juršėnas pageidavo, kad prieš pasirašant susitarimą dėl karinio tranzito, Rusija Lietuvai suteiktų didžiausio palankumo prekyboje statusą. Į tai atsakydamas sveičias minėjo, kad Lietuva ir Rusija yra lygiaverčiai partneriai, tačiau didžiausio palankumo statusą prekyboje Lietuvai būtų galima suteikti tik tuomet, kai Lietuva patvirtintų taisykles dėl pavojingų krovinių pervežimo.

C. Juršėnui pasiteiravus, ar ketina Rusijos parlamentas priimti įstatymą dėl tautinių mažumų, V. Šumeika atsakė, jog praktiškai tai neįgyvendinama, kadangi Rusijos

V. Šumeika

Raimundo Šuikos nuotr.

Federaciją sudaro 89 subjektai, kurie turi teisę priimti savo pagrindinį įstatymą. Minėtuose subjektuose gyvena 153 tautybių žmonės. Priminę, jog yra išrinktas Kaliningrado srityje, o Seimo vadovą jaudina būtent lietuvių, gyvenančių šiame regione, problemos, jis minėjo, kad šiame regione įmanoma priimti vidaus įstatymą, reglamentuojantį tautinių mažumų klausimą. Pažadėjęs pagreitinti minėtos problemos sprendimą, V. Šumeika kalbėjo, kad tai gali būti realizuota kitų metų pradžioje. Tuomet Kaliningrado srityje bus galima steigti lietuviškas mokyklas.

Abiejų parlamentų vadovai pasikeitė nuomonėmis dėl trišalio - Lietuvos, Lenkijos bei Rusijos parlamentų vadovų susitikimo Lenkijoje šiuo metų lapkričio mėnesį. Susitikime bus kalbama, kaip priimant parlamentinius

sprendimus, palengvinti ekonominius, Kaliningrado sričiai, Lietuvai bei Lenkijai rūpimus klausimus. (...)

Po pokalbio su Lietuvos Prezidentu A. Brazausku, Rusijos Federacijos federalinio susirinkimo federacijos tarybos pirmininkas žurnalistams sakė, kad daugiausia buvo kalbėta apie prekybinius, ekonominius ir politinius santykius bei kultūrinius mainus. Aptarti praktiniai reikalai įvedant didžiausio palankumo prekyboje statusą, Kaliningrado srities aprūpinimas, kariniai pervežimai per Lietuvos teritoriją. „Manau, jog artimiausiu metu, visos šios problemos bus išspręstos“, - sakė sveičias. Pokalbio su Prezidentu metu, jo žodžiais tariant, vyravo abipusis supratimas. Jam labai patiko pati atmosfera, klausimų sprendimas. Anot V. Šumeikos, susitikimas vyko draugiškoje, konstruktyvioje darbo aplinkoje.

V. Šumeika sakė, jog kalbėdami su Prezidentu apie tranzitą, jiedu nepakeitė derybų delegacijų ir nesvarstė, kiek frankų reikia mokėti už pervežamą kilometrą. „Mūsų reikalas - politinis ir teisinis. Šioje srityje buvo rastas abipusis supratimas ta prasme, jog dvi laisvos, suverenos valstybės yra lygiateisės partnerės. Negalima sakyti, kad Rusija didelė, o Lietuva maža valstybė“, - pabrėžė sveičias.

„Rusijos nuostata tokia, kad visų pirma mes turėtume apsispręsti, kokiomis sąlygomis per mūsų valstybę eis tranzitas“, - po susitikimo Vyriausybės rūmuose žurnalistams sakė Ministras Pirmininkas. Iš pradžių, tęsė A. Šleževičius, Lietuva turi priimti savo vidaus taisykles, vėliau įsigalios

didžiausio palankumo statusas prekyboje ir bus pasirašomi karinio tranzito dokumentai. „Tai labai teisinga nuomonė. Visų pirma mes turėtume apsispręsti kokiomis sąlygomis per mūsų šalį juda ne tik Rusijos, bet ir kitų užsienio valstybių pavojingi kroviniai. Ir tą mes padarysim. Taisykles manome parengti ir patvirtinti šį mėnesį“, - sakė Vyriausybės vadovas.

Pokalbyje taip pat buvo aptartos Kaliningrado srities problemos, „Vnešekonombank“ įsiskolinimai Lietuvos indėlininkams, Lietuvos pastatų Romoje ir Paryžiuje likimas. (...)

Kaip pasakojo federalinio susirinkimo federacijos tarybos pirmininką Lietuvos lyditys žurnalistai, V. Šumeika laikomas klasikiniu rusu - atviras, bendraujantis, stengiantis vykdyti pažadas. 45-metis technikos mokslų kandidatas, gimęs Rostove prie Dono, darbo karjerą pradėjo suvirintoju, o baigė įmonės vadovu.

Lietuvos delegacija lankosi ...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

šalių suartėjimo, santykių su Rusija, Ukraina klausimai, aptariamas pasirengimas ESBK Peržiūros konferencijai ir Europos stabilumo pakto problematika. A. Januška kartu su V. Tutkum lankėsi Vakarų Europos Sąjungos WEU būstinėje, kur su šios organizacijos generalinio sekretoriaus pavaduotoju H. Holthofu aptarė Lietuvos ir WEU bendradarbiavimą.

V. Tutkus taip pat lankėsi NATO jungtinių karinių pajėgų štabe Monse.

„L.A.“

Seimas ir Vyriausybė⁵ mokesčių inspektorius pavertė juokdariais

Vygantas Guiga

Utenos miesto deputatas, autobusų parko darbininkas Juozapas Kazickas parodė 1986 metų liepos 15 dienos rajono laikraščio „Lenino keliu“ strapsnį.

Jame finansų skyriaus darbuotoja gyrėsi: „Paskelbus karą su nedarbinėmis pajamomis, finansų ir vidaus reikalų organų darbuotojai jau išaiškino 7 amato - verslų taisyklių pažeidėjus, iš jų 6 savo gaminiais, neturėdami finansų organų išduoto registracijos pažymėjimo, prekiaavo Utenos turgavietėje: K.Vasiliaskas pintais iš plastmasės krepšiais, O.Glušakovienė mezgimo ir siuvimo gaminiais, V.Gaižutis mediniais šaukštais, J.Mintaučkis dirbtiniais koriais, T.Lisionok siuvimo gaminiais.“ Visi „pažeidėjai“ buvę nubausti.

„Kaip tada valstybė užsiiminėjo niekais, taip ir dabar užsiiminėja. Nejaugi Lietuvoje nėra protingų žmonių?“ - klausė J.Kazickas.

J.Kazickas sakė, kad jo šeimoje „nedarbinų“ pajamų niekas niekada neturėjo, bet gyventa ne taip jau blogai: visi dirbo Utenos miesto įmonėse, kaime pas tėvus. Tačiau dabar atsidūrė keblioje padėtyje. sūnus Saulius Vokietijoje nupirko padėvėtą „Fiat“, sumokėjo 1500 Vokietijos markių.

Pagal naujas taisykles, kad galėtų automobilį oficialiai registruoti, prireikė pajamų deklaracijos. Automobilį registruoti šeima pavedė motinai, kadangi ji pensininkė ir turi daugiau laisvo laiko. Emė skaičiuoti, ką gi žmona per visą gyvenimą uždirbo.

Moteriškė 28 metus dirbo siuvėja „Lelijos“ siuvimo susivienijime, vėlia „Utenos trikotaže“. Atlyginimo vidurkis - apie 200 rublių per mėnesį. Visą suskaičiavus, išėjo, kad uždirba apie 70 tūkstančių rublių, perskaičiavus dabartiniais pinigais - 700 litų. Blika susirišti ryšulėlį ir savonortu traukti į kalėjimą - su tokiais pinigais teisėtai registruoti 1500 Vokietijos markių kainuojantį automobilį neįmanoma.

Utenos rajono mokesčių inspekcijos viršininkė D.Braženienė sakė, kad visa painiava prasidėjo nuo Seimo 1993 metų gruodžio 9 dieną priimto įstatymo „Dėl brangų turta įsigyjančių Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų deklaravimo“.

„Nestebina tautos išrinktųjų rūpinimasis piliečių dora, bet stebina jų požiūris į tai, kas brangu, o kas ne“, sakė D.Braženienė, pasak kurios, privalomas registruoti deklaruojuojant pajamas turtas nuo 15 tūkstančių litų, o kai kuriais atvejais ir mažiau. Automobiliai į registruojamo turto sąrašą pakliūva. Jeigu žmogus vieną automobilį parduoda, perka kitą, tai kokia pajamų deklaravimo prasmė?

Viena finansų inspektorė teigė, kad tiek jos, tiek ir daugelio jos pažįstamų Finansų ministerijoje nuomone, poįstatyminiai aktai įstatymą „Dėl brangų turta įsigyjančių Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų deklaravimo“ padarė absurdišku. Visa deklaravimo procedūra tarsi specialiai sugalvota kol kas silpnų

mokesčių inspekcijų struktūrų dėmesiui nuo tikrai svarbių problemų atitraukti.

Kiekviena deklaracija privalo būti patikrinta per tris mėnesius. Ir jau minėtų A.Kazickienės automobilio registravimo atveju mokesčių inspekcijos darbuotojams teks eiti per įmones, versti keleto dešimtmečių buhalterinės apskaitos dokumentus, jeigu jie išlikę, tikrinti, ar kas nesumeluota - o kuriems galams visa tai? Kad neliktų laiko užsiimti pagrindiniais milijonieriais ir jų nuslėptais didžiuliais mokesčiais?

Kol kas minimas pajamų deklaravimas, be mokesčių inspektorių, nervina tik skustagalvius, kurie dedasi neturį ką deklaruoti, o ką registruoti - turi.

Rudenįjančiame Vilniuje gatvėse dega tik kas dešimtas žibintas

Birutė Vyšniauskaitė

Net ir pačiame Vilniaus centre vakarais dega kas dešimtas, o kai kur kas aštuonioliktas žibintas. „Taip yra todėl, kad miesto savivaldybė visai neskiria pinigų sostinės elektros tinklams remontuoti“, - sakė specialios paskirties valstybinės įmonės „Gatvių apšvietimo elektros tinklai“ direktorius J.Bartkevičius. Vilniaus savivaldybė įmonei šiuo metu skolinga 360 tūkstančių litų. Per mėnesį visoms išlaidoms, įskaitant ir darbuotojų atlyginimus, reikia apie

200 tūkstančių litų.

Vilniaus gatvėse iš viso yra 31 tūkstantis šviestuvų, kabelinės elektros linijos sudaro 780 kilometrų. Kadangi „Gatvių apšvietimo elektros tinklai“ dabar gauna pinigų tik ūkio eksploatavimui, tai mieste perdege apie devyni tūkstančiai lempų, nepataisyta apie septynis tūkstančius šviestuvų. Per metus, normaliai dirbant ir prižiūrint miesto apšvietimą, būtina pastatyti vietoj senų du tūkstančius naujų šviestuvų, o šiais metais pastatyta tik keturi šimtai. Kasmet būtinai

Turintys pinigų rusai užplūdo prabangias Didžiosios Britanijos sostinės parduotuves

Pasak parduotuvių savininkų Londono Vest Ende, rusai čia perka viską, kas pakliūva po ranka.

Prabangiose parduotuvėse stebimasi sumomis, kurias išleidžia žmonės iš buvusios Sovietų Sąjungos. „Marble Arch“ prekybininkų asociacijos atstovas Martinas Barnettas pasakė: „Jie užima arabų švaistytojų vietą. Visi jie nori atrodyti džentelentai, bet atrodo, deja, kaip nerangūs

imtininkai. Vidutinė jų krūtinės apimtis siekia 58 colius, todėl turėjome skubiai užsakyti daug labai didelių dydžių drabužių.“

364 asociacijos parduotuvėse skelbimai rusų kalba keičia anksčiau rašytus arabų kalba. Atgabentas ir specialus kompiuteris paklausimams versti. Pasak Barnett, rusai tikrai atstovauja spartaus augimo rinkai, ir kiti verslininkai Anglijoje turėtų sekti

Kybartų merija pradeda bylinėtis su čigonų taboru

Loreta Juodzevičienė

Kybartų miesto (Vilkaviškio rajonas) merė A.Rakauskienė kreipėsi į teismą dėl čigonų šeimų, kurios savavališkai užėmė du gyvenamuosius pastatus, išskeldinimo.

Pasak merės, Kybarčių kaime, senose lūšnose, jau seniai buvo įsikūręs čigonų taboras. Kiek buvo gyventojų, niekas tiksliai pasakyti negali: lietuviškus pasus turi tik keletas vyresnio amžiaus žmonių. Ir seni, ir jauni taboro gyventojai dažnai keičiasi. Savi, Kybartų apylinkės čigonai daugiausia turi Biržinskių ir Adomaičių pavardes. Anot merės, jie verčiasi kuo tik išmano: prekiauja užuolaidomis ir arkliais, užsiima smulkiu metalo bizniu.

Senosioms lūšnomis visai nugriuvus, Biržinskių ir Adomaičių šeimos susikraustė į du avarinius pastatus Kybartų miestelyje. Pasak A.Rakauskienės, vienas namas visai praastas: iš ten jau buvo iškeltos šeimos, ruošiasi pastatą nugriauti, tačiau taip ir nespėta - įsikraustė čigonai, kurie šiek tiek palopę stoja ir ketina čia nuolat gyventi.

Antrasis taboro „privatizuotas“ pastatas - savininkams gražintinas namas. Merės teigimu, kol buvę savininkai susitvarkys visus dokumentus, gali nebelikti ką gražinti - dėl malkų čigonai per daug nesivargina: viename gale gyvena, kitame - malkų pasieško.

Kybartų merė į klausimą, jei teismas nuspręs savivaliautojus išskeldinti, kur gyvens beveik 30 suaugusiųjų ir tiek pat vaikų, atsakė: „Išmesti į gatvę negalima, tačiau apgyvendinti pagal jų pageidavimą - irgi neturime galimybių. Visi čigonai pageidauja gyventi tik miestelyje.“

Nors čigonai yra Kybartų apylinkės gyventojai (apylinkėje ir prisiregistravę), pareiškimus neša ir pretenzijas reiškia Kybartų miesto merė. Viena čigonė A.Rakauskienei pareiškė: jei jie bus iškraustyti, apsigyvensianti su savo vaikais pačioje merijoje. „L.R.“

reikėtų pakeisti 25 kilometrų elektros tinklą kabelinės linijos: šiemet nepakeistas nė vienas kilometras.

J.Bartkevičius sakė, kad „geriausiais metais“ prieš Atgimimą įmonė remontui gaudavo 200 tūkstančių rublių, o šviestuvai kainavo 20 rublių, vienas metras kabelio - 50 kapeikų. Dabar šviestuvą galima nupirkti maždaug už du-tris šimtus litų, metrą kabelio už 35 litus, gera vokiška lempa kainuoja 35 litus. „L.R.“

asociacijos pavyzdžiu ir prisitaikyti prie jų poreikių. Viskas prasidėjo prieš 2 mėnesius.

Pirkėjai yra gerai uždirbantys verslininkai, negalintys nieko nusipirkti Rusijos parduotuvėse. Jie teigia, jog Anglija yra pigiausia Europos šalis, ir jiems patinka daiktų kokybė.

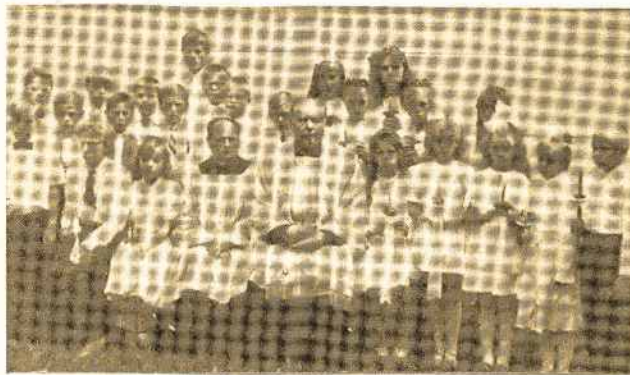
Rusai perka viską su angliškais etiketėmis - ir vaikiškus drabužius, ir ekstravagantiškiausius moteriškus apatinius. Kitas patrauklus masalas rusams yra riebus anglų pusryčiai. „L.R.“

Šv. Juozapo Kalasanko Atlaidai Vadaktuose

Rašo kun. Antanas Valantinas

Vasaros metu gausu yra atlaidų dienų, kuriose gauname dvasines malones. Atlaidų yra įvairių. Vieni skiriami Dievo garbei, pav. šv. Trejybės atlaidai, kiti Kristaus garbei, pav. Kristaus Atsimainymo atlaidai. Daug atlaidų dienų yra skirti svarbiems šv. Marijos gyvenimo įvykiams pagerbti, pav. Aplankymo, Dangum ėmimo, Gimimo, Nekalto Prasidėjimo ir kiti atlaidai. Nemaža atlaidų dienų yra pavadinti populiarių šventųjų vardais, pav. šv. Jono Krikštytojo, šv. Onos, šv. Petro ir Povilo, šv. Elzbietos ir kt. Kai kurių bažnyčių atlaidai yra paskirti mažai kam žinomų šventųjų garbei.

Vieni iš tokių atlaidų yra Vadaktų bažnyčios didieji atlaidai, vadinami šv. Juozapo Kalasanko vardu. Turbūt, tai vieninteliai Lietuvoje tokio vardo atlaidai. Juos vadaktiečiai iškilmingai atšventė š.m. rugpjūčio 28 dieną. Kadangi šv. Juozapas Kalasankas buvo kunigas ir jaunimo auklėtojas, tai Vadaktų bažnyčioje tą dieną daroma vaikučių pirmoji šv. Komunija. Mes, vadaktiečiai, jaučiame šv. Juozapo Kalasanko globą: nors parapija mažutė, bet kiekvienais

Pirmos Komunijos dalyviai Vadaktuose su kelbonu Ant.Valantinu ir kun. Sig. Stepšiu. PS. Dalies vaikų stinga

metais apie 30-40 vaikų priima pirmą kartą šv. Komuniją, o šiemet sulaukėme ir savo klieriko.

Ir šiemet šv. Juozapo Kalasanko atlaidai sutraukė minias žmonių: susirinko ne tik dabartiniai parapijiečiai, bet ir buvę. Atyko taip pat daug žmonių iš kitų parapijų. Atlaiduose talkininkavo kun. Sigitas Stepšys, Sidabravo klebonas. Aktyviai pasireiškė ir šiemet įstojęs į Kauno kunigų seminariją klierikas Kęstutis Svabinskas. Būrelis ministrantų patarnavo šv. Mišioms.

Po pamaldų vaikai, priėmę pirmą kartą šv. Komuniją, buvo priimti į šv. Rožančiaus ir Skaplieriaus brolijas ir apdovanoti pirmos šv. Komunijos pažymėjimais ir šventais paveikslėliais.

Te šv. Juozapas Kalasankas, jaunimo auklėtojas, ir toliau globoja Vadaktų parapiją ir jos jaunimą!

*Vadaktai, o Vadaktai,
Kaip gelė žydėkit!
Aukit, stiebkites aukštai,
Kaip žvaigždė žibėkit!*

Lietuvių Dienos

Dainų šventė

Nors visi Lietuvių dienų renginiai yra svarbūs ir reikšmingi, parodantys mūsų kultūrinio gyvenimo apraiškas ir gyvastingumą, bet Dainų šventė užima ypatingą vietą. Gal todėl, kad Dainų šventė buvo pirmasis parengimas iš kurio pamažu išsivystė arba prisijungė ir kiti renginiai, praplešdami Lietuvių dienų laiką net iki vienos savaitės.

Šiemet po sėkmingos Pasaulio lietuvių dainų šventės Lietuvoje grįžę choristai, su dar didesniu entuziazmu ruošiasi Australijoje lietuvių Dainų šventei Adelaidėje.

Dainų šventės repertuarą visi chorai gavo gana anksti. Dalyvaus penki chorai: Adelaidės, Melbourne, Geelongo, Sydnėjaus ir „Gintaro“ - Melbourne jaunimo choras.

Dainų šventei yra paskirta gruodžio 28 diena. Ji vyks atnaujintoje Adelaidės rotušėje - miesto salėje, kur vyko visos ankstyvesnės Dainų šventės. Numatoma, kad dalyvaus virš 100 choristų. Ši šventė bus jubiliejinė, jungiantis prie Lietuvoje įvykusios Pasaulio lietuvių dainų šventės 70 metų jubiliejaus. Į šią jubiliejinę šventę numatoma kviesti visus Australijos lietuvių chorų dirigentus, dirbusius su lietuvių chorais. Jiems priklausoma mūsų visų dėkingumas ir pagarba, nes jų pastangomis ir nenuilstamu darbu ir šiandien Australijoje skamba lietuviška daina ir vyksta Dainų šventės. Visi Australijos lietuvių chorų chorvedžiai: šiandien dirbą ir dirbę, šioje jubiliejinėje dainų šventėje, bus pagerbti. Todėl kviečiame visus chorvedžius atsilankyti ir apie galimybę dalyvauti Dainų šventei pranešti Dainų šventės vadovui E. Dukui.

Dainų šventę atidarys pirmojo Australijoje susikūrusio choro dirigentas Mikas Pareigis. Jis jau 1948 metais Adelaidėje subūręs dainininkus, pradėjo skleisti lietuvišką dainą šiame tolimame kontinente.

Dainų šventės reikalus aptarti, posėdžiavo Dainų šventės komitetas ir apsvarstė visas smulkmenas: repeticiją, programas, bilietus ir t.t. Visos informacijos, liečiančios Dainų šventę, jau išsiųstos chorams.

Visais Dainų šventės reikalais prašome kreiptis į Dainų šventės vadovą Edvardą Duką: 33 Talbot Ave., Plympton, SA 5038. Telf. (08) 293 3289.

LD Rengimo komitetas

vienas egzempliorius kainuoja \$6; keturi egzemplioriai - \$20 (įskaitant persiuntimo išlaidas); tuzinas - \$55. Užsakymus siųsti šiuo adresu: Lithuanian Papers, POB 777, Sandy Bay, Tasmania 7005.

Tomas Tamulevičius

Kreipimasis į Australijos Lietuvius, Baltijos Tautų Studijų reikalų

Adelaidės Apylinkės Valdyba gavo laišką iš „Advancement of Baltic Studies, Australasian Section“ vykdomojo komiteto, kuriuomi prašoma kreiptis į Australijos lietuvius, aštuntosios Baltų Studijų konferencijos reikalui. Kad vertime iš anglų kalbos nepasitaikytų kokių nors netikslumų, šį kreipimąsi perduodame originale - anglų kalba.

Association for the Advancement of Baltic Studies (AABS), Australasian Section

The AABS Eighth Conference on Baltic Studies in Australia will be held in Adelaide, at the Latvian House, on 23rd-24th September, 1995. Research papers pertaining to the Baltic States and the Baltic people are invited. Presentations will be 20-25 minutes long followed by 5-10 minutes for discussion. It is envisaged that papers, presented in academic format, with a discussion of the methods of study

and an analysis of results, will be published by the Association in Baltic Studies in Australia III.

Authors of papers are invited to write and forward a summary of their presentation until 31st December, 1994 to the Association's (Aust.) Secretary:

Professor J. Priedkalns, Head, Department of Anatomy & Histology, Faculty of Medicine, The University of Adelaide, Adelaide, S.A. 5005; facsimile 08.303 4398; telephone 08.303 5478 (work), 08.379 2119 (home).

All members of the Baltic communities and their friends are invited to attend the Conference.

In the evening of Saturday 23rd September, 1995, a Conference dinner will be held in the Latvian House, at modest cost, for all who attended the Conference and their friends. All wishing to take part in the dinner are kindly requested to inform the Association's (Aust.)

Secretary by 30th June, 1995.

AABS (Aust.) Executive: Professor T.G.Fennell (Flinders University of South Australia), President; Professor J. Priedkalns (The University of Adelaide), Secretary; and Mr. F.H.Gailitis, MRAIPA (University of South Australia), Treasurer.

Adelaidės Apylinkės Valdyba nuoširdžiai ragina visus, aukštąjį mokslą baigusius lietuvių bendruomenės narius, savo mokslinėmis paskaitomis dalyvauti šioje konferencijoje. Baltijos tautų studijų gilinimas ir jų plėtojimas turi didelę reikšmę ir mūsų, prisikelenčiai iš vargų, Lietuvai. Kuo daugiau pasaulis apie ją girdės, tuo didesnė galimybė ji turės sustiprėti.

Cia norime pažymėti, kad Baltų Studijų konferencijoje, klausytojo teise, yra kviečiami dalyvauti visi Baltų bendruomenių nariai.

Adelaidės Apylinkės valdybos Pirmininke

NAUJAS „LAKŠTŲ“ NUMERIS

Australijos ministeris pirmininkas Paul Keating neseniai parašė laišką „Lithuanian Papers“ (Lietuviškų Lakštų) redakcijai, kuriame jis pagyre Lietuvos Studijų Sambūrio darbą Tasmanijos

universitete. „Sambūrio atsiekimai, skatinant akademinį susidomėjimą lietuviškais reikalais, yra pavyzdys mums visiems“, rašė jis. „Nuo kuklios pradžios kaip studentų organizacija, Sambūris dabar yra

REMKIME AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas. Fondą stiprinsime ir jį ugdytume, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051

A.L. Fondo Valdyba.

tarsi Lietuvos Studijų Centras Australijoje.“

Pilnas ministerio pirmininko laiško tekstas bus atspausdintas „Lithuanian Papers“ metrašcio šių metų laidoje. Tokiu maloniu atsiliepimu mes, lietuviai, galime tikrai didžiuotis. Toliau seks dešimt įdomių straipsnių apie Lietuvą bei lietuvius, Aldonos Zakaraukaitės tapyba ir eilė nematytų nuotraukų.

Jau aštunti metai, kaip šitas „Lithuanian Papers“ žurnalas yra kasmet išleidžiamas (anglų kalba) Tasmanijos universitete. Tai puiki dovana mūsų jaunajai kartai, draugams australams ir kitataučiams.

Šių metų „Lithuanian Papers“ pasirodys neužilgo - spalio viduryje. Todėl jau pats laikas jį užsisakyti sau ir kitiems. Su persiuntimu

IS MUSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Angelų Sargų diena yra spalio 2 d. Lietuvos vyskupai kviečia melstis už Lietuvos policiją, pašauktą sergėti mūsų teises ir ramybę.

Spalio mėnesį Bažnyčia kviečia katalikus kasdieną kalbėti rožančių kartu su kitais bažnyčioje, šeimoje arba paskirai.

Eugenija ir Vincas Stagiai Priskėlimo bažnyčios Kaune atstatymui paaukojo \$200. Kai į Melbourną sugrįš lietuvių kolonijas aplankęs kun. Eugenijus Bartulis, tai jam bus įteiktas ir visos rinkliavos ir atskiri aukotojai vokeliais.

Mūsų ligoniai, jiems suteikti šv. Sakramentai: Onutė Szentimrey po tyrimų Royal ligoninėje jau išleista į namus, toliau daktarų prižiūrima. Jonas Stankevičius po tyrimų Box Hill ligoninėje jau vėl namuose, slaugomas ir labai prižiūrimas savo žmonos Aldonos. Petronėlė Uščinienė dabar perkelta į naują gydyklą - Royal Avenue Retirement Lodge, North Essendon.

Visiems ligoniams meldžiame Dievo suteikti jiems geros sveikatos.

Antanas Pisarskis, 84 m. amžiaus, mirė Geelonge rugsėjo 19 d. Laidotuvės vyko šv. Jono bažnyčioje atvykus kun. Pr. Daukniui rugsėjo 21 d., palydint skambiom giesmėm. Liturginius skaitymus atliko Juozas Gailius, aukas prie altoriaus atnešė velionio sūnūs atvykę iš Pertho - Arvydas ir Algis. Mišioms patarnavo Vladas Stuikevičius. Palaidotas Eastern kapinėse. Teilsisi Viešpaties Ramybėje. Už jo vėlė šv. Mišioms aukojo: A. Jančiauskienė, J. Manikauskas, V.E. Stuikevičiai, Ant. Alb. Zvirbliai.

Antano Jankevičiaus sesutė Liuda mirė Lietuvoje. Už jos vėlė šv. Mišios bus pas mus aukojamos Švč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje spalio 16 d. sekmadienį.

Gyvojo Rožančiaus Brolijos metinė šventė spalio 7 d. minint Švč. Marijos Rožančiaus šventę, bet mūsų Brolija šią savo metinę šventę minės, kai iš Lietuvos aplankymo sugrįš Stasys Siuškus - Brolijos valdybos narys.

Hobarto Arkivyskupas mums rašo

Australijos Arkivyskupai labai nuoširdžiai priima lietuvių svečių kunigą ir jam suteikia savo Arkivyskupijoje teisę atlikti kunigiškas galias „Faculties“: klausyti išpažinčių, sakyti pamokslus, aukoti šv. Mišias. Čia pateikiame Tasmanijos Arkivyskupo Eric D'Arcy suteikiamas jo Arkivyskupijoje kunigiškas teises mūsų sveičiui kun. Eugenijui Bartuliui, kurį Arkivyskupui pristatė kun. P. Dauknys.

MOUNT ST CANICE
GPO Box 62A
HOBART TAS 7001
16 September, 1994

Rev Fr Pranas Dauknys STD
Lithuanian Catholic Federation in Australia
18 Henry Street
KENSINGTON VIC 3031

Dear Father Pranas,

Thank you so much for your letter of September 13. I am most grateful to you for it, and I am positively delighted that Father Eugenijus Bartulis, sent by his Archbishop of Kaunas, Cardinal Sladkevicius, will be coming to Launceston and Hobart from October 4 to 10 to our own beautiful Lithuanian communities in both those cities.

Will you be very kind and, on my behalf, tell him that the Archbishop and the Archdiocese of Hobart offer him the warmest possible welcome; not merely my permission, but my sincere gratitude for his visit; and the Faculties of our Archdiocese as long as he is among us.

My God bless his mission to all the Lithuanian communities in Australia, and especially to our own one that is loved so well by the Church here. I beg God to bless your own generous and tireless work in Melbourne; you are a model and an inspiration to many of the priests there who speak warmly of your zeal and work.

Sincerely yours in Domino,

* Eric D'Arcy
Archbishop of Hobart

PADEKA

Visiems pareiškusiems užuojautą per spaudą, kortelėmis ir asmeniškai dėl mano brolio A.†A. Vytauto Zeliuko mirties Lietuvoje, aš labai nuoširdžiai dėkoju.

Jonė Zitkevičienė

kun. Antanas Valantinas

Tu - Dievo Vyras, Žmonių Švietėjas

(Skiriu D.G. dr. kun. Pr. Daukniui)

Kasmet kartojas diena vardinių,
Kasmet Tau skirtos gėlės sužydi.
Te ir šiais metais Tave gairina
Vardinių džiaugsmas! Te laimė lyd!

Te dar ilgai Tau šviečia saulutė!
Te metų skaičius pečių nespaudžiai
Te siela klesti lyg žalios rūtos
Ir, kaip jaunystėj, svajones audžiai!

Ilgiausių metų! Kilnus Globėjas
Te Tau gausingas malones teikia!
Tu - Dievo vyras, žmonių švietėjas,
Tarpe išviečių darbuokis sveikas!

PREL. PRANAS VASERIS

Mirties septintose metinėse dar gyvas visų širdyse. Kas Australijoje nepažino prelado Prano Vaserio? Visur jis reikšėsi: suvažiavimuose, organizacijose, o ypačiai Melbourn, kur praleido virš 37 metus, būdamas lietuvių Dvasios Tėvas. Čia kas sekmadienį lietuviškos pamaldos, ar krikštynos, Pirmoji Komunija, sekmadieninė mokykla, ligonių lankymas, jungtuvės, laidotuvės. Visur jis buvo pirmas ir savo žurnalistinio darbo įsipareigojimus tęsdamas iki tol, kol jo širdis sustojo plakusi 1987 m. rugsėjo 29 d. O ji sustojo plakusi taip staiga, netikėtai Parapijos Namuose, Kensingtone, einančiam jau 73-čius amžiaus metus.

Gintaro Jaunimo Amsamblis ir Melbourno „Dainos Sambūris“ maloniai kviečia visus į

Sugrįžtuvų popietę

2.30 p.p. sekmadienį spalio 9-tą 1994 Melbourno Lietuvių Namų Jubiliejinėje salėje.
Papasakosime - parodysime įdomiausias Pasaulio Lietuvių Dainų Šventės momentus; pavaišinsime kava ir pyragais. Įėjimas \$5.
Iki pasimatymo!

Australija ir Naujoji Zelandija

Maldos Apaštalavimas

Jo Šventenybė popiežius Jonas Paulius II spalio mėn. MA nariams skyrė sekančią intenciją: Kad Dievui pašvęsto gyvenimo institucijose draugystė ir brolybė būtų iškalingas Kristaus pasekėjas jungiantis meilės ženklas

Trumpas rytmetinis aukojimas: Visą aukojų Tau, švenčiausioji Jėzaus Širdie!

Dievui Pašvęstas gyvenimas

Dievas yra meilė. Švenčiausiosios Trejybės gyvenimas yra nuolatinis dialogas trijų dieviškųjų asmenų tarpe, kur meilė atsilyginama meile. Žmonija tikisi matyti taip pat bažnyčioje ir vienuoliškame gyvenime panašios meilės pasireikimą.

Dievui pašvęstas gyvenimas vienuolynuose reikalauja aukšto lygio bendravimo santykių vienu narių su kitais. Kad vienuoliai ir

vienuolės taptų savo vienuoliškos bendrijos tikrais broliais ir sesėmis, jie turi vienas kitą gerai pažinti, garbinti ir susidraugauti. Tokie tarpusavio santykiai puoselės šeimos dvasią, ragins išmokyti klausyti vienas kitą, dalintis vienas su kitu savo mintimis ir idėjomis, įvertinti kartu nueitojo vienuoliško kelio reikšmę, kad galėtų geriau suplanuoti ateities žygius. Paminėtieji momentai yra svarūs, reikšmingi dvasios gyvenimo puoselėjimui. Be to, kad išvengus dvasinės stagnacijos pavojaus, vienuoliai-ės turi nuolat būti atvirais problemoms, kurios liečia Dievo karalystės plėtojimąsi žemėje: jie turi taip pat nuolat gilinti savyje evangelijos dvasią, kad jų maldos ir visas vienuoliškas gyvenimas taptų vis našesnis apaštalavimo įrankis.

Tokiu būdu vienuoliškos bendrijos taps Bažnyčiai tikra dovana bei Švenčiausios Trejybės gyvenimo atspindis meilėje.

Pagal „Congregation for
Institutes of Consecrated Life

A. † A. Liudai Jankevičiūtei

mirus Lietuvoje, jos broliui Antanui Jankevičiui ir visai jo šeimai reiškiamo gilia užuojautą ir kartu liūdime.

A. Ročius, J. & L. Kebliai, Pr. & St. Svambariai

Kova bokso ringe buvo prafesta diplomatijos užkulisiuose

Kodėl Lietuva 1932 metais nepakvietė atvykti tautiečio pasaulio bokso čempiono J. Sharkey-Zukausko?

Juozas Skirius
Docentas

Pergalė ringe sukėlė audrą abipus Atlanto

Sio amžiaus ketvirtojo dešimtmečio pradžioje Lietuvos vardas pasaulio spaudoje dažnai buvo siejamas su bokso ringu. Sporto pasaulyje lietuvių kilmės amerikietis sunkaus svorio boksininkas Juozas Sharkey-Zukauskas tuo metu buvo žinomas kaip perspektyviausias ir sunkiai įveikiamas profesionalas.

Nesenai spaudoje buvo pranešta, kad šis bokso veteranas rugpjūčio 17 d. mirė Jungtinėse Amerikos Valstijose, ta proga buvo prisiminta jo biografija. Tačiau dar kartą žvilgtelėkime į svarbiausius šio žmogaus gyvenimo momentus.

J.Zukauskas gimė 1902 m. lapkričio 26 d. Bifinghantone, Niujorko valstijoje, iš Lietuvos atvykusių žemaičių Zukauskų šeimoje. Didelis vargas privertė 12 metų Juozą mesti mokyklą ir pradėti dirbti. Stoją savanoriu į JAV kariuomenę, dalyvavo Pirmajame pasauliniame kare. Tarnaudamas laivyne, pradėjo boksuotis. Pirmoji kova ringe baigėsi pergale nokautu. Būdamas mėgėjas, iš pusšimčio kovų jis pralaimėjo tik viena kartą, boksudamasis trečią dieną po vestuvių.

1923 m. J.Zukauskas paliko laivyną, tapo profesionaliu boksininku ir pasivadino Jacku Sharkey. 1924 m. iš 11 susitikimų - 8 pergalės, keturi varžovai nokautuoti. 1926 m. nugalėjo visus 9 priešininkus. Ypač svarbi buvo pergalė prieš juodaodį H.Vilsą.

Atsirado galimybė kovoti dėl pasaulio čempiono vardo, reikėjo tik įveikti eksčempioną Jacką Dempsey.

1927 m. liepos 21 d. Niujorke 75 tūkst. žiūrovų akiųvaizdoje J.Sharkey-Zukauskas raundas po raundo didino savo pranašumą, tačiau septintajame J.Dempsey sudavė neteisingą smūgį. Juozas kreipėsi į teisėją. Tuo metu priešininkas stipriai smogė varžovui į veidą, ir kova buvo baigta.

1930 m. birželio 12 d. Niujorke, tame pačiame stadione, stebint 79 tūkst. žiūrovų, dėl pasaulio sunkiojo svorio čempiono vardo rungsi J.Sharkey ir vokiečių M.Schmelingas. Po stipraus smūgio vokiečių krito ant grindų, ir teisėjas pradėjo skaičiuoti sekundes. Tuo metu M.Schmelingas susiėmė už pilvo, vaizduodamas gavęs smūgį žemiau juosmens. Teisėjas „persiorientavo“, ir vokiečių buvo paskelbtas čempionu. Taip jis ir įėjo į istoriją kaip „horizontalus čempionas“.

Revanš J.Sharkey-Zukauskas laukė dvejuis metais. M.Schmelingas vengė kovos. Per tą laiką J.Sharkey nugalėjo kelis varžovus, tarp jų italą sunkiasvorį P.Carnerą.

Ir štai 1932 m. birželio 21 d., stebint 62 tūkst. žiūrovų, ringe vėl susitiko J.Sharkey ir M.Schmelingas. Po 15 raundų nugalėtoju buvo pripažintas lietuvis.

Tai sukėlė didžiulę audrą Amerikos lietuvių ir Lietuvos visuomenėse. Buvo daug rašoma

spaudoje apie lietuvių čempioną, kilo net mintis pakviesti jį atvykti į Lietuvą. Tačiau vyriausybinuose sluoksniuose planuotas jo vizitas neįvyko.

Ilgai neįvykusio vizito priežastys mums buvo nežinomos, nors įvairiausių spėliojimų ir versijų būta. Straipsnio autoriui daug kas paaiškėjo, kai jam Lietuvos centriniame valstybės archyve pavyko aptikti Lietuvos užsienio reikalų ministerijos fonde bylą Nr.1303 su grifu „Slaptas archyvas“. Pati byla pavadinta „Sarkio-Zukausko vykimas Lietuvon 1932 m.“ Joje surinkta medžiaga labai papildo turimus duomenis apie mūsų tautietį, leidžia susidaryti neblogą vaizdą apie Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų požiūrį į J.Sharkey-Zukauską, į jo atvykimo į Lietuvą galimybes.

1932 m. birželio 22-ąją, jau kitą dieną po J.Sharkey-Zukausko pergalės, iš Kauno Lietuvos atstovai Vašingtone B.K.Balučiuviui buvo pasiųsta telegrama, pasirašyta Lietuvos užsienio reikalų ministro D.Zauniaus. Ministras, palikdamas atstovui teisę pasirinkti tinkamiausią formą, prašė „pasveikinti Lietuvos Vyriausybės vardu Sharki-Zukauską ir kartu perduoti Respublikos Prezidento kvietimą atvykti vasarą Lietuvon“.

Boksininkas taip pat gali garsinti tėvynę

Pati kvietimo idėja, kaip rodo dokumentai, ministerijai buvo pasiūlyta Lietuvos atstovo Ciūriche (Sveicarija) S.Garbačiausko iniciatyva. Jis dar balandžio 24 d. buvo parengęs tuo klausimu specialų Pro memoria. Bet kaip paaiškėja iš Užsienio reikalų ministerijos protokolo šefo A.Vanago birželio 22 d. telegramos nuorašo S.Garbačiauskui, jo parengtas Pro memoria kažkur ministerijoje pasimetė. Iš to galima daryti išvadą, kad iki J.Sharkey pergalės ministerijos darbuotojai tam reikalui beveik neskyrė dėmesio. Ir tik pergalė suteikė realių vilčių išnaudoti ją propagandai. A.Vanago prašymu S.Garbačiauskas skubiai išsiuntė į Kauną naują Pro memoria, išdėstytą 9 mašinraščio puslapiuose. Sutrumpintą jo tekstą pateikiame skaitytojui.

J. Zukausko-Sharkey reikalu

J.Zukauskui-Sharkey nugalėjus vokiečių Schmelingą ir įgijus jam aukščiausią pasaulyje „visų kategorijų pasaulio bokso čempiono titulą“, būtų labai naudinga jį pakviesti į Lietuvą, kas turėtų didelės reikšmės Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos vardu išreklamuoti. Žinant sporto populiarumą, o ypač bokšą, kuris visų sporto šakų priešakyje stovi, kyla gyvas reikalas tą retą progą išnaudoti. (...)

Pakanka šiandien paimti kurį rimtesnį anglų, prancūzų, vokiečių, ispanų ar kitų tautų laikraštį ir visur rasime net pirmame puslapyje stambiu šriftu parašyta: „Sharkey nugalė Schmelingą ir laimi pasaulio čempiono titulą“.

Siomis dienomis įvairūs vidaus ir

1932 metų nuotrauka. Jackas Sharkey-Zukauskas (kairėje) sveriasi prieš dvikovą dėl pasaulio čempiono titulo su Maxu Schmelingu. „The New York Times“ nuotr.

užsienio politikos ginčai, konferencijos Europoje ir Amerikoje buvo užmirštos, ir visų dėmesys buvo nukreiptas į New Yorką, į dviejų vyrų kovą. Sekė ir pergyveno tą kovą ne tik tos valstybės piliečiai, kurios tautietis kovojo, bet ir tos valstybės piliečiai, kurie toj kovoj buvo neutralūs. Milijonai žmonių Europoje tą naktį sėdėjo prie radijo aparatų ir sekė kovos eigą. (...)

Visi J.Zukausko privalumai geriausiai charakterizuoja lietuvių tipą, kuris per savo nepaprastai sunkų gyvenimą ir gyvenimo kovą viską sau laimėjo: ir milijonus, ir vardą, ir garbę. Tuo galėtų didžiūotis kiekviena net 100 milijoninė tauta, ir jeigu Zukauskas iš tėvo pusės būtų turėjęs bet kokių ryšių su kita kuria tauta, seniai jis jau būtų tos tautos pasisavinęs ir panaudotas jos vardu išreklamuoti. Kaip žinome, Zukausko tėvai yra tikrai lietuviai. Zukauskas neabejotinai laiko save lietuviu. Ir kai jo karjeros pradžioje New Yorko spaudoje buvo parašyta, kad jis yra lenkų kilmės, tai jis nelaukdamas kitą dieną tai atšaukė, pabrėždamas, kad jis esąs lietuvių kilmės, tik Amerikoje gimęs.

Reikia dar atsiminti didelę Zukausko įtaką Amerikos lietuviams, išieivij jaunimui. Ligi Zukausko karjeros lietuvių išieivij vaikai, lankydamai amerikoniškas mokyklas, vengdavo lietuviškus vadintus. Dabar kitaip virto: lietuvių jaunimas Amerikoje didžiūojasi savo lietuviška kilme. Amerikos lietuviai sako, kad Sharkey daugiau pasėjęs lietuvių jaunime lietuviškos sėklos negu skaitlingos jaunimo draugijos, nes Amerikoje, ypač jos mokyklose, sportas yra labai mėgstamas dalykas ir turi jaunimui labai didelės įtakos. Kad Zukausko-Sharkey išgarsėjusiu vardu galėtų pasididžiūoti sportininko gimtoji šalis Lietuvos valstybė prieš pasaulį, reikėtų nieko nelaukiant pakviesti Zukauską į Lietuvą. Kad pakvietimas turėtų didesnės reikšmės - reikėtų paprašyti Jo Ekscelenciją Valstybės

Prezidentą, kad jis savo ir lietuvių tautos vardu pakviestų jį į tėvų šalį ir kad Zukauskas būtų Jo svečias, kaip lietuvių išieivij jaunimo atstovas. Sharkey galėtų praleisti atostogas Lietuvoje ir pailsėti po sunkių 1932 m. kovų.

Jeigu materialinės sąlygos leistų, būtų gerai pakviesti ir jo tėvus, kuriuos jis labai myli. Toks pakvietimas ir Sharkey atvykimas į Europą, į Lietuvą, būtų nepaprasta sensacija visam pasauliui. Juk visa pasaulio spauda rašytų, kad Sharkey, kviečiamas Lietuvos Valstybės Prezidento, vyksta į tėvų šalį, į Lietuvą pailsėti ir t.t. Pasaulis tada tikrai įsitikintų, kad Sharkey lietuvis yra. Pačią kelionę Lietuvon reikėtų irgi taip sutvarkyti, kad iš to būtų naudos.

Geriausiai, kad Sharkey, vykdamas Lietuvon, apsilankytų didedžiosiose valstybėse: Prancūzijoje, Anglijoje, Italijoje, Vokietijoje ir gal dar Sveicarijoje. Kelionės maršrutas galėtų toksai būti: New York-Cherbourg-Paris-Berlin-Kaunas, o atgal Kaunas-London-Southampton-New York arba Kaunas-Geneva-Roma-Genua-New York.

Kiekviename svarbesniame politiniame Europos centre - Paryžiuje, Romoje, Londone ir Berlyne - turėtų Zukauskas būti Lietuvos Ministerio ar Pasiuntinio svečiu.

Jo sustojimas tokiuose centruose bus kelių dienų aktualiausia tema, spaudoje sukels daug intereso. (...)

Pakvietimo programą reikėtų Užsienio reikalų ministerijai paruošti ir pasiųsti ministeriui p.Balučiuviui, kuris, gavęs Zukausko sutikimą, paskelbtų viešai Zukausko kelionę į Lietuvą. Svarbu, kad atvykstant Zukauskui į Europą ir Lietuvą būtų paruošta prancūzų, anglų ir vokiečių kalbomis jo biografija, kurioje būtų paminėta jo kilmė, kelionės į Lietuvą tikslas ir t.t. Tokia biografija labai palengvins darbą žurnalistams ir bus labai vertinga medžiaga informacijai, nes tada niekas negalės nieko iškraipyti.

(Bus daugiau)

RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį „Tėviškos Aidams“. Mintimi šventa ten investuokite save, Kur Dievas ir Tėvynė šaukia. Būk apaštalas spaudos „Tėviškos Aiduos“!